

**DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1832-

7. april 2021

Vedrørende representantforslag 172 S (2020-2021)

Jeg viser til brev fra Stortinget v/energi- og miljøkomiteen av 25. mars med oversendelse av representantforslag 172 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Liv Signe Navarsete, Sigbjørn Gjelsvik og Ole André Myhrvold om at Norge må trekke seg ut av EUs energibyrå (ACER). Forslaget lyder:

"Stortinget ber regjeringen starte prosessen med å trekke Norge ut av EUs energibyrå ACER."

Jeg viser til mitt svarbrev til energi- og miljøkomiteen av 7. april 2021 vedrørende representantforslag 149 S (2020-2021). Her gjorde jeg vurderinger av et liknende forslag, som gikk ut på stans i videre tilpasninger til og innlemmelse av EUs energiregelverk. Etter mitt syn gir bakgrunnen for representantforslag 172 S, på samme måte som for representantforslag 149 S, en nokså ensidig og lite dekkende fremstilling av spørsmål vi står overfor i vurderingen av EU-regelverk på energiområdet.

Innledningsvis vil jeg vise til at Stortinget 22. mars 2018, etter grundige forberedelser og debatt, med 73 mot 23 stemmer, vedtok samtykke til å innlemme EUs tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen, jf. Prop. 4 S (2017-2018) og Innst. 178 S (2017-2018). Det ble samtidig gjort vedtak om endringer i energiloven og naturgassloven for å gjennomføre energimarkedspakken i norsk rett. Rettsaktene som inngår i tredje energimarkedspakke fra 2009 er dermed en del av EØS-avtalen. Mitt utgangspunkt er at jeg forholder meg til den politikken som er bestemt av Stortinget, og som et bredt flertall har stilt seg bak. Jeg mener det ikke er grunnlag for å slutte seg til representantforslaget.

I bakgrunnen for representantforslaget innledes det med å peke på at Norge er et av verdens beste land å leve i, og at en grunn til dette er at vi har sikret nasjonal kontroll over både eierskapet til og bruken av egne naturressurser. Dette er jeg enig i. Det er norske myndigheter som gir konsesjoner for kraftproduksjon, strømmnett og utenlandskabler. Energibyrådet ACER har ikke myndighet til å gripe inn i våre vurderinger av om et vannkraftverk, et vindkraftverk eller en utenlandskabel skal gis konsesjon. Det var opp til norske myndigheter å vurdere om prosjektet NorthConnect skulle gis konsesjon, og Stortinget har nylig fastsatt vindkraftpolitikken vår. De aktuelle direktivene og forordningene regulerer heller ikke spørsmål om eiendomsrett til vannfall. Ansvar for kraftforsyningssikkerhet er også nasjonalt.

Sverige, Danmark og Finland er alle EU-medlemmer, og energiregelverket som utvikles i EU legger nå rammene for det nordiske kraftsamarbeidet. Etter mitt syn går dette kraftmarkedsregelverket lenger enn nødvendig, både i detaljgrad og omfang. Samtidig er det slik at det nordiske kraftsystemet består av et felles synkronområde. I driften av dette sammenkoblede systemet er det nødvendig med løpende og god samhandling mellom landene. For eksempel er det nødvendig med god koordinering mellom systemoperatørene for strømmettet og kraftbørser der handelen foregår. Dersom vi nå skulle sette samarbeidet med våre nærmeste naboland og EU på pause, for eksempel ved å starte prosessen med å trekke Norge ut av samarbeidet i ACER, ville dette innebære en betydelig utfordring for det etablerte kraftsamarbeidet i Norden. Vi må etter mitt syn også anta at norske myndigheter ikke lenger ville kunne delta i samarbeidet mellom reguleringsmyndighetene for energi i Norden og EU.

I bakgrunnen for representantforslaget er det vist til at Norge ikke har medlemskap i ACER, og det hevdes at implementeringen av tredje energimarkedspakke ikke er et resultat av en forhandling der Norge har fått noen motytelse fra EU. Dette er en beskrivelse jeg ikke kjenner meg igjen i. Gjennom EØS-avtalen er Norge tilknyttet EUs indre marked, med de fordeler dette har for norsk næringsliv, forbrukere og privatpersoner. Norge, i flere år med Olje- og energidepartementet ledet av statsråder fra samme parti som forslagsstillerne, og de andre EFTA-landene i EØS forhandlet lenge med EU for å sikre løsninger som ivaretar norske interesser ved innlemmelse av tredje energimarkedspakke, og EØS-tilpasninger ble oppnådd. En slik tilpasning er at den norske reguleringsmyndigheten for energi (RME) deltar fullt ut i arbeidet til ACER, men uten stemmerett.

Forslagstillerne peker videre på at *"EUs energibyrå skriver rett ut at organisasjonens oppdrag er å fremme et fullt integrert internt energimarked i Europa"*. Jeg merker meg at de unnlater å ta med følgende del av samme omtale: "... slik at EU-forbrukere kan dra nytte av et bredere utvalg, rimelige priser og større beskyttelse".

Videre heter det i bakgrunnen for forslaget at *"Energiprisen i Norge har de senere årene ligget vesentlig lavere enn i andre europeiske land"*. Når det gjelder kraftpriser, er det mange forhold som påvirker disse, og som ikke har noe med ACER å gjøre. Jeg deler oppfatningen om at Norge normalt har lavere kraftpriser enn de fleste europeiske land. Dette forventes

også å være situasjonen i årene fremover. Dette er jeg glad for, fordi det er et konkurransefortrinn for norsk industri og et gode for norske forbrukere som jeg er opptatt av å ta vare på.

Forslagsstillerne viser til at Høyesterett i en kjennelse 1. mars slo fast at domstolene i prinsippet kan prøve om Stortinget gikk frem i samsvar med Grunnloven da det ga sitt samtykke til å ta EUs tredje energimarkedspakke inn i EØS-avtalen. Dette søksmålet vil nå bli behandlet i Oslo tingrett, og vil bli fulgt opp fra statens side på ordinær måte. Staten vil fastholde at Stortingets vedtak i mars 2018 om innlemmelse av EUs tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen var i tråd med Grunnlovens krav. I denne sammenheng kan det nå være grunn til å ta med at Høyesterett i plenum mener at Stortinget kan gi samtykke til innlemmelse av den såkalte fjerde jernbanepakken i EØS-avtalen med alminnelig flertall, jf. Høyesteretts betenkning til Stortinget 26. mars. I betenkningen legges det særlig vekt på at Stortinget gjennom lang tid og oftest enstemmig har brukt § 26 annet ledd ved myndighetsoverføringer som har vært ansett som lite inngripende. Slik praksis veier ifølge Høyesterett rettslig sett tungt.

Med hilsen

Tina Bru

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

20/1832

7. april 2021

Vedrørende representantforslag 149 S (2020-2021)

Jeg viser til brev fra Stortinget v/energi- og miljøkomiteen av 23. mars med oversendelse av representantforslag 149 S (2020-2021) fra stortingsrepresentantene Seher Aydar og Sigbjørn Gjelsvik. Forslaget lyder:

- 1. Stortinget ber regjeringen umiddelbart stoppe all videre tilpasning til EUs energiregelverk og tilpasning til EUs energibyrå ACER.*
- 2. Stortinget ber regjeringen i EØS-komiteen avslå enhver behandling av kommende rettsakter med tilknytning til energimarkedspakke 3 eller 4.*

Både i energipolitikken og i europapolitikken står vi overfor avveier av fordeler og ulemper når vi skal gjøre retningsvalg og fatte beslutninger. Ulike hensyn kan trekke i forskjellige retninger og svarene er ikke alltid opplagte. Etter mitt syn gir bakgrunnen for representantforslaget en nokså ensidig og lite dekkende fremstilling av spørsmål vi står overfor i vurderingen av EU-regelverk på energiområdet.

Innledningsvis vil jeg vise til at Stortinget 22. mars 2018, etter grundige forberedelser og debatt, med 73 mot 23 stemmer, vedtok samtykke til å innlemme EUs tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen, jf. Prop. 4 S (2017-2018) og Innst. 178 S (2017-2018). Det ble samtidig gjort vedtak om endringer i energiloven og naturgassloven for å

gjennomføre energimarkedspakken i norsk rett. Rettsaktene som inngår i tredje energimarkedspakke fra 2009 er dermed en del av EØS-avtalen.

Som det vises til i representantforslaget, har Høyesterett i en kjennelse 1. mars i år slått fast at domstolene i prinsippet kan prøve om Stortinget gikk frem i samsvar med Grunnloven da det ga sitt samtykke til å ta EUs tredje energimarkedspakke inn i EØS-avtalen. Samtykket gjelder etter saksøkers, Nei til EUs, syn en så inngripende overføring av myndighet til et internasjonalt organ at vedtaket skulle vært truffet med tre fjerdedels flertall. Dette søksmålet vil nå bli behandlet i Oslo tingrett, og vil bli fulgt opp fra statens side på ordinær måte. Staten vil fastholde at Stortingets vedtak i mars 2018 om innlemmelse av EUs tredje energimarkedspakke i EØS-avtalen var i tråd med Grunnlovens krav.

Forslagsstillerne viser også til at Stortinget i desember 2020 vedtok å innhente en betenkning fra Høyesterett om hvorvidt Stortinget med hjemmel i Grunnloven kan samtykke til innlemmelse av fjerde jernbanepakke i EØS-avtalen, jf. Innst. 182 S (2020-2021). Etter at representantforslaget ble sendt departementet til utredning, er det blitt klart at Høyesterett i plenum mener at Stortinget kan gi samtykke til innlemmelse av jernbanepakken i EØS-avtalen med alminnelig flertall, jf. Høyesteretts betenkning til Stortinget 26. mars. I betenkningen legges det særlig vekt på at Stortinget gjennom lang tid og oftest enstemmig har brukt § 26 annet ledd ved myndighetsoverføringer som har vært ansett som lite inngripende. Slik praksis veier ifølge Høyesterett rettslig sett tungt.

Mitt utgangspunkt er at jeg forholder meg til den politikken som er bestemt av Stortinget, og som et bredt flertall har stilt seg bak. Etter mitt syn gir ikke Høyesteretts ovennevnte kjennelse og betenkning grunnlag for å slutte seg til representantforslaget.

I det følgende gir jeg noen utfyllende kommentarer til de to konkrete forslagene. Forslagene henger sammen på en slik måte at det er naturlig å kommentere dem samlet.

I representantforslaget hevdes det at *"Intensjonen bak EUs tredje energimarkedspakke var nettopp å integrere de nasjonale kraftmarkedene i ett kraftmarked og løfte en del kontroll fra de nasjonale myndighetene til det overnasjonale ACER"*. Jeg mener denne fremstillingen i liten grad er beskrivende for bakgrunnen for den pågående omleggingen av energisystemet i EU. Jeg oppfatter det som godt kjent at formålet med energiomleggingen og den tilhørende regelverksutviklingen henger sammen med målet om at kraftsystemet skal settes i stand til å ta imot mer fornybar energi, i tillegg til å bidra til styrket forsyningssikkerhet og mer velfungerende energimarkeder. Et sentralt utgangspunkt er arbeidet med å redusere klimagassutslippene.

I bakgrunnen for representantforslaget blir det videre vist til hensynet til nasjonal selvråderett og vilkårene til norsk kraftforedlende industri. Jeg er i likhet med forlagsstillerne opptatt av at vi skal ivareta begge disse hensynene på god måte. Etter min vurdering fratar verken tredje energimarkedspakke, eller regelverk vedtatt i medhold av denne, statene råderett over egen energipolitikk på en slik måte representantforslaget kan leses.

Det er norske myndigheter som gir konsesjoner for kraftproduksjon, strømnnett og utenlandskabler. Energibyrådet ACER har ikke myndighet til å gripe inn i våre vurderinger av om et vannkraftverk, et vindkraftverk eller en utenlandskabel skal gis konsesjon. Det var opp til norske myndigheter å vurdere om prosjektet NorthConnect skulle gis konsesjon, og Stortinget har nylig fastsatt vindkraftpolitikken. De aktuelle direktivene og forordningene regulerer heller ikke spørsmål om eiendomsrett til vannfall. Ansvar for kraftforsyningssikkerhet er også nasjonalt. Dette gjelder også for det tilsvarende regelverket i "ren energi-pakken", også kalt fjerde energimarkedspakke, selv om jeg for ordens skyld må ta et forbehold om at alle deler av regelverket og konsekvenser av dette ennå ikke er fullstendig utredet i departementet.

I likhet med forslagsstillerne er regjeringen opptatt av rammevilkårene for norsk industri og industriens muligheter til å eksportere produktene sine. Jeg mener det derfor er viktig at vi støtter opp om EØS-avtalen, både innenfor energiområdet og mer generelt. Gjennom EØS-avtalen har industrien tilgang til EUs indre marked. Dersom vi skulle vedta å stanse samarbeidet med EU innenfor energi, som forslaget legger opp til, vil dette etter min vurdering være i strid med formålet og forutsetningene i EØS-avtalen.

I representantforslaget er det vist til integrasjonen av nasjonale kraftmarkeder i EU og det konkurransefortrinnet som ligger i norske kraftpriser. Når det gjelder kraftpriser, er det mange forhold som påvirker disse, og som ikke har noe med ACER å gjøre. Norge har normalt lavere kraftpriser enn de fleste europeiske land. Dette forventes også å være situasjonen i årene fremover. Dette er jeg glad for, fordi dette er et konkurransefortrinn for norsk industri og et gode for norske forbrukere som jeg er opptatt av å ta vare på.

Sverige, Danmark og Finland er alle EU-medlemmer og energiregelverket som utvikles i EU legger nå rammene for det nordiske kraftsamarbeidet. Etter mitt syn går dette kraftmarkedsregelverket lenger enn nødvendig, både i detaljgrad og omfang. Samtidig er det slik at det nordiske kraftsystemet består av et felles synkronområde. I driften av dette sammenkoblede systemet er det nødvendig med løpende og god samhandling mellom landene. Dersom vi nå skulle sette samarbeidet med våre nærmeste naboland og EU på pause, for eksempel ved å signalisere stans i all innlemmelse av EØS-relevant lovverk, ville dette innebære en betydelig utfordring for det etablerte kraftsamarbeidet i Norden.

Avslutningsvis vil jeg understreke at når det blir tale om å innlemme nytt energiregelverk i EØS-avtalen, skal konstitusjonelle spørsmål og norske interesser ivaretas fullt ut. Når det gjelder "ren energi-pakken", ligger den saken litt fram i tid.

Med hilsen

Tina Bru